

Uit den oude doos:

Uit: De Telegraaf 10-01-1987 door Rob Hoogland

Van: De redactie

DE LAATSE KUILVISSER

'Je zou het niet zeggen, maar de Rijn is schoner dan vroeger'

In onze nieuwe serie staan de schijnwerpers op mensen die, veelal in eeuwenoude vaderlandse beroepen, hun brood verdienen aan een rivier. Vandaag als eerste Arie de Schokker. Als kuilvisser in de Rijn weet hij wat tegenslag is !

SERIE Mensen aan de Rivier

Ze zeggen dan wel dat de Rijn bij Lobith ons land binnenkomt, maar eigenlijk in Spijk. Net als Tolkamer behoort het tot de gemeente Lobith, maar de waarheid mag geen geweld worden aangedaan.

De Rijn komt bij Spijk ons land binnen en een paar honderd meter over de grens woont en werkt Arie de Schokker. Dat is niet zijn echte naam. Eigenlijk heet hij Arie van Sonsbeek, maar de mensen noemen hem de Schokker omdat hij kuilvisser is.

De laatste van Nederland zelfs. En kuilvissers gebruikten altijd schokkers als schip. Vroeger lag de Rijn er vol mee. Dan voeren ze helemaal naar de Lorelei omdat het daar goed vissen was. Dan gingen ze voor anker en lieten de beide elf meter lange palen met de netten eraan zakken. De stroom deed vervolgens het werk en dreef de vissen in de mazen. Dat is het principe van de kuilvisserij, dat door Adrianus van Sonsbeek nog altijd en als enige fanatiek wordt aangehangen.

Er is weinig geld meer in te verdienen. Zo'n streek als de Heerewaarden, waar Van Sonsbeek vandaan komt, daar leefde men vroeger uitsluitend van de riviervisserij. Z'n grootvader, z'n vader, allemaal verdienden ze dik hun eten. Vader Cornelis heeft zelfs nog een record op zijn naam staan: 3000 pond vis in driemaal vierentwintig uur.

'En nu', Arie van Sonsbeek (62), getrouwd, vader van een gehuwde dochter, is blij als hij in één jaar duizend pond paling omhoog haalt.

't Is allemaal zoveel minder geworden. Ja, snoekbaars vangt hij nu bijvoorbeeld die hij aan de sportvissers verkoopt die willen snoeken, daar is nog maar een fractie van over.

Die worden allemaal door die speciaal uitgezette snoekbaarzen opgevreten.

Arie van Sonsbeek oftewel Arie de Schokker, een man van de rivier, maar hij ziet het niet optimistisch in...'Snoekbaars zit er zat, maar die vreet wel alle witois op, dus over een tijd is ook de snoekbaars weg!'

Toch gaat Arie door. Hij moet ook wel, zegt hij: 'Ik ben een kleine zelfstandige en heb dat beetje geld gewoon hard nodig. Pas als ik 63 ben en mijn AOW vang, dan pas stop ik ermee. Denk ik'.

Het zat de laatste der kuilvissers vorig jaar niet echt mee, vertelt hij in de gerieflijke huiskamer van zijn woonark in een inham van de imposante rivier, waar hij een gratis ligplaats heeft in ruil voor het onderhoud van de villa waarbij de ark is gelegen. Naast de ark, van waaruit hij een schitterend uitzicht heeft op de Rijn, ligt zijn aak, met de bomen omhoog en de netten keurig ingebonden.

'Het begon met die verschrikkelijke storm van eind oktober. Ik had de schokker op zijn vaste plaats gelegd, toen het opeens verschrikkelijk begon te stormen. Nou heb ik al heel wat stormen meegemaakt, maar dit ..... Alleen in 47, maar die haalde het nog niet bij deze. Windkracht 12 of 13 was het'.

'Tedere visser laat zijn netten zakken als het stormt. Ik had dat dus ook gedaan en bovendien lag ie aan twee ankers vast. En toen gebeurde er iets dat eigenlijk niet kan: in één keer werd de boot losgetild en op de krib gesmeten. En daar bleef ie bovenop beuken. Ongelooflijk. Ik zat hier, voor het raam, moest toch wat doen en roeide ernaar toe. Ik klim op de krib, wil vervolgens op het schip klimmen en word zo weggetrokken. Hing ik aan het schip en dreigde ik te pletter te slaan. Maar ik wist nog aan boord te komen, al bleek later dat ik alle spieren van mijn armen had verrekt. Echt, ik was bijna wijlen. En prompt kwam mijn hoge bloeddruk weer terug.

De bakenmeester, van verderop bracht redding nadat Van Sonsbeeks vrouw, die het allemaal ontzet had gadeslagen vanaf de ark, per mobilfoon om redding had gevraagd. En Van Sonsbeek besloot om de eerstvolgende weken maar niet te gaan vissen.

Hij herstelde, maakte zich op om de Wuta zoals de aak heet (Wacht Uw Tijd Af betekent het filosofisch) weer naast de krib te leggen en kreeg toen te horen dat hij voorlopig niet kon vissen. In Basel was de Sandoz fabriek in brand gevlogen en stroomde 30.000 kilo gif de Rijn in.

De daarop volgende weken gebeurde dat bij andere bedrijven nog enkele malen, en besloot de robuuste Hollandse kuilvisser om zijn schip nog langer aan de wal te laten liggen.

Het deed pijn, maar hij wist dat hij zijn vis toch niet zou kunnen verkopen.

Op zijn zesde kon hij al netten knopen en breien. Hij werd immers op een schokker geboren. 'Toen ik dertien was, ging ik van school en kregen we hier in Spijk onze vaste ligplaats. Dat kwam ook door Hitler, die toen begon te spoken. We moesten Duitsland uit en op een gegeven moment lagen er van hier tot Nijmegen 37 schokkers. En we hadden het niet eens slecht. Hier in de steenfabriek verdienden ze 21 gulden per week en ik verkocht vijf pond vis voor een kwartje. Kwam ik elke dag met zestien gulden thuis. Arme mensen aten vis toen, maar het zijn allemaal beulen van kerels geworden'.

Onderduikers overzetten deed Van Sonsbeek ook. Hij werd wel eens opgepakt, maar steeds liep het weer goed voor hem af. 'Bij Duitsers is het zo dat je altijd een grotere bek moet hebben. Hij kreeg eens een raket in zijn boot, distribueerde ook nog vis toen de mensen het met een tientje van Lieftink moesten doen. Trouwde een vrouw van de wal, ging met haar op zijn schokker wonen, kreeg een dochter. 'Daar zaten we dan. Maar ja, we hielden van elkaar', en moest halverwege de jaren zestig constateren dat er in zijn vak geen droog brood meer te verdienen was. Allerlei troep was in de rivieren gegooid na de oorlog, en dat was aan de visstand goed te merken.

Arie van Sonsbeek nam een voor hem dramatisch besluit. Hij zette zijn schokker aan de wal en stapte over op het vissen van tubifex een borstelworm die als voer voor aquaria werd gebruikt. 'Mijn gezin moest toch eten'. Duizenden en duizenden liters van dat spul haalde de Gelderlander naar binnen tot 1976, toen het zout in de Rijn ook die vorm van leven onmogelijk maakte.... Hij was toen al verhuisd naar zijn ark en ging, om aan de kost te komen, in Tolkamer als een allround klusjesman aan de slag. Steigers bouwen, goten in elkaar timmeren, alles deed hij. Tot vijf jaar geleden.

Toen was de Rijn weer een stuk schoner geworden en achtte hij het verantwoord zijn oude liefde weer op te pakken. Hij schafte twee palen aan, kocht netten en werd weer kuilvisser. De tweede nacht al ving hij een vis waarvan iedereen dacht dat het een zalm was. 'Sensatie'. Het bleek een verdwaalde zeeforel te zijn.

'Je zou het aan al die giflozingen niet zeggen', aldus de veelgeplaagde Van Sonsbeek, 'maar de Rijn is echt veel schoner geworden. Ik vang nu zelfs rivierkreeften die ik nog nooit heb gezien. Maar er is nog een hoop mis hoor. Dat uitzetten van snoekbaarzen bijvoorbeeld was een regelrechte blunder. Alle witvis is opgevreten en met een jaar of twee, drie is de snoekbaars zelf ook weg. Ik zie het aan de staart. Die is nu al ingevallen'.